

Tark.ltk 25.4.2016
§ 20
Mv 6.6.2016, asia x

Kainuun liitto
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2015

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä	3
2. Johdanto	4
3. Arviointiasetelma	5
4. Arviointikohteiden kuvaus	5
5. Havainnot tavoitteiden toteutumisesta	6
5.1. Edunajaminen	6
5.2. Elinkeinot ja aluekehitys	6
5.3. Alueidenkäyttö	6
5.4. Hallintopalvelut	7
5.5. Muut havainnot ja arvioinnit – Talous	7
6. Johtopäätökset havainnoista	8
6.1. Edunajaminen	8
6.2. Elinkeinot ja aluekehitys	8
6.3. Alueidenkäyttö	8
6.4. Hallintopalvelut	8
7. Suositukset	8
7.1. Yksittäisten laitosten olemassaolon turvaaminen	8
7.2. Kuntatapaamisten kehittäminen molemmin puolin	9
7.3. Liikenneinfraan saatava lisärahoitusta	9
Allekirjoitukset	9

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2015

1. Tiivistelmä

Kuntapäättäjien aktiivisempi osallistuminen erilaisiin Kainuun liiton järjestämiin heille suunnattuihin tilaisuuksiin olisi hyödynnettävä paremmin.

Mittariston kehittyminen on edennyt ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen on ollut helpompi arvioida tänä vuonna.

Henkilöstön keskuudessa syksyllä suoritettu työhyvinvointikysely tuotti hyvät tulokset. Se on osoitus henkilöstön vastuullisuudesta sekä hyvästä työilmapiiristä.

Kainuun biotuotetehdas -asian esille nousu kesken vuotta 2015 toi maakuntaan uutta toiveikkuutta ja elinkeinopoliittista aloitetta. Tietyistä epävarmuustekijöistä huolimatta maakuntavaltuusto päätti marraskuussa, että Kainuun liitto osallistuu perustettavan kehitysyrityksen toimintaan ja antaa yhtiölle aloituspääomaa enintään 400 000 euroa vuoden 2016 aikana.

2. Johdanto

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioitava, onko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Kainuun liiton taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto. Tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2015 ei ole esitetty muistutusta, joten tämä säännös ei aiheuta toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan on vuonna 2015 kuuluneet seuraavat henkilöt.

puheenjohtaja Merja-Liisa Seppänen, Suomussalmi, (varajäsen Marja-Liisa Holappa, Suomussalmi),
varapuheenjohtaja Kari Nikulainen, Kuhmo (varajäsen Pertti Varimo, Kajaani)
jäsen Pekka Heikkinen, Sotkamo, (Jarmo Huttunen, Sotkamo),
jäsen Veli-Matti Karppinen, Kajaani, (Timo Krogerus, Kajaani),
jäsen Hanna-Leena Keränen, Ristijärvi, (Miariikka Tervonen, Kajaani),
jäsen Ari Korhonen, Sotkamo, (Aimo Tervämäki, Kuhmo),
jäsen Tuulikki Moilanen, Puolanka, (Tuulikki Kemppainen, Puolanka)

Sihteerinä on toiminut hallintopäällikkö Harri Turkulainen ja ulkoisen tilintarkastuksen suorittajana BDO Audiator Oy - vastuullisena tilintarkastajana JHTT Simo Paakkola.

Lautakunta päätti marraskuussa 2014 seuraavan vuoden painopistealueista ja päätavoitteena vuonna 2015 oli kuulla katsauksia liiton eri tehtäväalueilta.

Lautakunta kokoontui vuonna 2015 kuusi kertaa, käsitteli 36 varsinaista asiapykälää ja kuuli niissä kahtatoista eri henkilöä liiton vuoden 2015 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastustyön etenemisestä vuoden mittaan kolme tilintarkastajan antamaa suullista raporttia ja yhden kirjallisen väliraportin.

Maakuntahallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamisesta kuntayhtymässä. Arviointikertomus laaditaan osin toimintakertomuksessa esitettyjen tietojen perusteella, osin lautakunnan itsensä keräämien tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman, jonka perusteella on seurattu tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3. Arviointiasetelma

Arvioinnissa haetaan vastauksia ensisijaisesti maakuntavaltuuston joulukuussa 2014 hyväksymässä vuoden 2015 talousarviossa asetettuihin toimintaa ja taloutta kuvaaviin tavoitteisiin. Vastauksia haetaan vastuualueiden vuoden 2015 toimintakertomukseen kirjoittamista tavoitetoteutumista sekä tarkastuslautakunnan itse keräämän aineiston pohjalta.

Arvioinnissa on käytetty monipuolisia ja riittäviä tiedonkeruumenetelmiä. Näitä ovat olleet lautakunnan esityslistat/pöytäkirjat ja niiden liiteaineistot, varsinaisissa kokouksissa eri viranhaltijoiden ja työntekijöiden antamat suulliset katsaukset sekä kokouksissa jaetut lisämateriaalit.

Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista asioiden ja tietojen osalta, jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa pääsääntöisesti niille havainnoille, jotka se on itse todennut tai saanut muuten tietoonsa.

Tarkastuslautakunta on analysoinut keräämäänsä tietoa soveltuvin metodein. Tältä pohjalta on esitetty havaintoja ja niiden pohjalta on tehty johtopäätöksiä. Pääosa johtopäätöksistä ei sisällä suosituksia, koska ne ovat osa johtamista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole osallistua operatiiviseen johtamiseen, minkä vuoksi arviointi ja johtaminen on pidetty erillään.

4. Arviointikohteiden kuvaus

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa mukaisesti ja toiminnan arviointiin liittyen tutustunut seuraaviin kohteisiin ja asioihin:

- Rakennerahastokausi 2014 – 2020
- Liiton rahoittama hanketoiminta
- Suomi 100 –tilaisuudet
- Barentsin alueen puheenjohtajuus 2016 – 2017
- Biotuotetehdas – jatkotoimenpiteet

- Lisäksi lähes joka kokouksessa on kuultu maakuntajohtajan tai vs. maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus meneillään olevista asioista

5. Havainnot tavoitteiden toteutumisesta

5.1. Edunajaminen

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Tavoitteena on ollut hallitusohjelmaan vaikuttaminen.	Läpi menneet esitykset.	Maakuntahallinnon toteuttamisen linjaukset. Lupaprosessien kehittäminen toteutui. Kuljetustuen säilyminen ei toteutunut. Tavoite toteutui osittain.
Kainuun saavutettavuuden varmistaminen.	Liikenneyhteyksien toimiminen.	Lentoasema ja lentoliikenne toimivat. VT22-yhteysvälihanke ei toteutunut suunnitellusti. Tavoite toteutui.
Kansainväliseen toimintaan osallistuminen.		Kainuu vastaanotti loppuvuonna Barentsin alueneuvoston ja aluekomitean puheenjohtajuudet. Osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston toimintaan. Ei ole arvioitavissa vielä tällä hetkellä.

5.2. Elinkeinot ja aluekehitys

Vastuualueen talousarvio toteutui 93,9 %:sti. Vastuualueelle tuli tuloja Europe Direct – tiedotuspisteen tuesta EU:n komissiolta. Asiantuntijapalvelujen ostoissa syntyi säästöjä n. 14 000 €.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Kainuu-ohjelman toimeenpano.	Konkreettisia toimenpiteitä tai päätöksiä tavoitteen saavuttamiseksi.	Ennakointiportaali kuiskintaa.fi valmistui. Tavoite toteutui.
Elinkeinoelämän vahvistaminen.	Konkreettisia toimenpiteitä tai päätöksiä tavoitteen saavuttamiseksi.	Perustettiin KaiCell Fibers Oy (biotuotetehdas). Äkkilähtö-elokuvan osarahoitus. Tavoite toteutui.
Kainuun maakuntakuvan parantaminen.	Konkreettisia toimenpiteitä tai päätöksiä tavoitteen saavuttamiseksi.	Saatiin Hossalle kansallispuiston status. Kainuun edustaja Suomi 100 -juhlavuoden valtakunnallisessa toimikunnassa. Tavoite toteutui.

5.3. Alueidenkäyttö

Vastuualueen talousarvio toteutui 98,8 %:sti. Henkilöstömenot ylittivät jonkin verran määräaikaisten työntekijän käytön vuoksi, mutta asiantuntijapalveluiden ostoon varattujen määrärahojen käytössä oli alitusta, koska kokonaismaakuntakaavan tarkistus siirtyi pääosin vuodelle 2016.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Maakuntakaavan kokonaistarkastelun linjaukset sekä tuulivoimamaakuntakaavan valmistuminen.	Kaavatarkastelut tehty ja tuulivoimakaava valmistunut.	Kokonaismaakuntakaavan tarkastus siirtyi vuoden 2016 puolelle. Tuulivoimamaakuntakaava hyväksyttiin valtuuston marraskuun kokouksessa. Tavoitteet toteutuivat osittain.
Liikennepoliittisen selonteon ja muiden suunnitelmien sisältöön vaikuttaminen.	Kainuun kärkihankkeiden eteneminen.	Hankkeiden eteneminen on muuttunut epävarmaksi. Kainuu on kuitenkin saamassa lisärahoitusta korjausvelkarahasta. Tavoite on toteutunut osittain.

5.4. Hallintopalvelut

Vastuualueen talousarvio toteutui 103,5 %:sti. Myyntituotoissa (26 000 €) erilaisia yhteislaskujen jaottamisia toisille sekä omien tilojen laskuttamisia käytöstä. Ylitystä oli myös palvelujen ostoissa ja muissa toimintakuluissa, koska vuoden 2013 aikana linjattiin, että useita ”yhteisiä” hankintoja ei jyvitetä eri vastuualueille vaan kirjataan kokonaisuudessaan hallintopalveluihin ja tätä suuntausta jatkettiin enemmän vuonna 2015.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Talousarvion toteutumista seurataan tarkasti.	Seurataan kuukausittain ja raportoidaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle.	Maakuntahallitukselle raportoitiin viisi kertaa ja maakuntavaltuustolle kaksi kertaa. Tavoite toteutui.
Tehdään työhyvinvointikartoitus ja koulutukseen osallistumisten lisääminen.	Tehdään työhyvinvointikartoitus. Koulutuspäiviä enemmän kuin vuonna 2014.	Työhyvinvointikartoitus tehtiin syksyllä 2015. Tulokset pääosin hyviä tai oikein hyviä. Tulokset käyty läpi koko henkilökunnan kesken. eTyöpöydän antamat koulutuspäivämäärät eivät ole luotettavia (alakanttiin). Tavoite toteutui.
Liiton nettisivujen uudistus ja kieliversiot (eng ja rus).	Uudet nettisivut käytössä vuonna 2015.	Can do Kainuu -facebook sivut. Uudet nettisivut eivät valmistuneet vuonna 2015 liitosta riippumattomista tekijöistä johtuen. Tavoite ei toteutunut.

5.5. Muut havainnot ja arvioinnit

Talous

Kainuun liiton vuoden 2015 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 501 120 €. Ylijäämän taustalla on ennen kaikkea tukien ja avustusten kasvanut määrä ennakoidusta sekä erilaisten yhteistoimintaosuuksien arvioitua vähäisempi käyttö. Talousarvion toimintatuottojen toteutuma on 114,5 % ja toimintakulujen toteutuma 97,7 %.

6. Johtopäätökset havainnoista

6.1. Edunajaminen

Edunajamisen tavoitteet on asetettu monipuolisesti ja se on keskeinen osa Kainuun liiton tehtäväkenttää. Edunajamisen tehtäväkenttä on laajasti huomioitava, mutta yksityiskohtia on terävöitettävä kohteittain.

6.2. Elinkeinot ja aluekehitys

Tarkastuslautakunta kaipaa enemmän liiton aktivoitumista kuntien suuntaan ja että kunnat aktivoituisivat myös avoimempaan vuorovaikutukseen liiton kanssa. Kainuun liiton merkitystä paitsi edunajajana myös alueen kehittäjänä tulee tuoda enemmän esille.

6.3. Alueidenkäyttö

Tuulivoimamaakuntakaavan hyväksyminen tapahtui vuoden 2015 lopulla. Maakuntakaavan kokonaistarkistus siirtyi vuoden 2016 puolelle. Aloituspäätös tehtiin valtuustossa kesäkuun kokouksessa.

Biotuotetehdas-asia tuli esille uutena asiana kesken vuotta 2015, johon ei oltu toimintasuunnitelmassa varauduttu. Maakuntavaltuusto suhtautui asiaan elinkeinopolitiikan kannalta positiivisen varauksellisesti ja myönsi perustettavalle kehitysyhtiölle vuodelle 2016 käynnistysavustusta enintään 400 000 euroa.

6.4. Hallintopalvelut

Työhyvinvointikartoituksen tulokset olivat erittäin hyviä. Työpaikan työskentelyilmapiiri sekä olosuhteet ovat kannustavia ja mahdollistavat tuottoisan työskentelyn.

Koulutuspäivien kirjaamismenettelyä on kehitettävä, jotta siitä saadaan luotettavat tulokset.

Organisaatiouudistuksen myötä yksi liiton neljästä vastuualueesta lakkautettiin ja sen henkilöstö siirtyi osin elinkeinot ja aluekehityksen sekä hallintopalvelujen vastuualueille. Uudistus sujui luontevasti.

7. Suositukset

Vuoden 2014 suositukset

Vuoden 2014 suositusten osalta todetaan, että osassa on tapahtunut edistystä, mutta keskeisimmissä osissa on edelleen tehtävä työtä, kuten suositus 7.3.:ssa edelleen esitetään.

Vuoden 2015 suositukset

7.1. Yksittäisten laitosten olemassaolon turvaaminen

Yksittäisten Kainuussa jo olemassa olevien laitosten yms. toiminta- ja kehitysedellytykset tulee turvata.

7.2. Kuntatapaamisten kehittäminen molemmin puolin

Päättäjiä tulee aktivoida osallistumaan paremmin Kainuun liiton järjestämiin kuntapäätäjätapaamisiin ja kuntakierroksiin sekä hyödyntämään keskinäistä yhteistyötä.

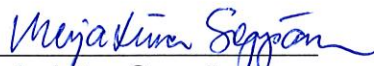
7.3. Liikenneinfraan saatava lisärahoitusta

Kainuun tiestö on surkeassa kunnossa. Elinkeinoelämä kärsii huonokuntoisista teistä. Esimerkiksi puunkuljetukset ovat olennainen osa kainuulaista yritystoimintaa ja sillä on toimialaansa laajemmat vaikutukset maakunnan hyvinvointiin ja aluetalouteen.

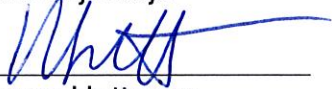
Lopuksi: Tarkastuslautakunta kiittää liiton henkilöstöä sitoutumisesta ja joustavuudesta tehtäviensä suorittamisessa ja palvelujen tuottamisessa.

Allekirjoitukset

Kajaanissa 25.4.2016

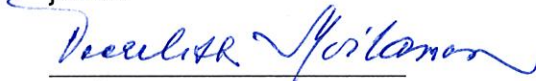
Merja-Liisa Seppänen
puheenjohtaja

Jarmo Huttunen
varajäsen

Hanna-Leena Keränen
jäsen

Tuulikki Moilanen
jäsen

Kari Nikulainen
varapuheenjohtaja

Veli-Matti Karppinen
jäsen

Ari Korhonen
jäsen